

Dzsesszesített Kodály Borbély Mihálytól

SINKOVICS FERENC

Nagy öröm, hogy megjelent a Borbély Mihály Quartet Hommage à Kodály című CD-je. Egyrészt azért, mert Kodály méltatlanul elfeledett zsenije a zenetörténetnek, alakja óhatatlanul is Bartók árnyékába került, s ott is maradt mind a mai napig. Jóllehet Kodály semmivel sem volt kisebb zeneszerző, mint Bartók, igaz, másként közelített közös forrásukhoz, a Kárpát-medence népzenei kincséhez.

Éppen az az érdekes Borbély Mihály dzsesszszaxofonos Kodály-lemezében, hogy ő is a hűség útját

követi. Mindvégig a feldolgozott népzenei dallamok közvetlen közelében, ha úgy tetszik, a jó értelemben vett fogságában marad mind Kodály kompozíciói, mind a saját szerzeményei esetében. Úgy hat az egész CD, mintha kifejezetten népzenei játszaná egy dzsesszegyüttes, amely még a rögtönzéseiben is csak a felhasznált folkdallamok hangjaiból, kanyarulataiból építkezik. Ezen egyébként azért nem lehet és nem is szabad meglepődni, mert Borbély Mihály eredetileg éppenséggel népzeneész.

Mindeddig csak Bartók muzikáját dolgozták fel dzsesszmuzikusok, nemcsak itthon, hanem szerte a világban is. Meglepő különben, hogy mekkora hatást gyakorolt Bartók a dzsesszzenészekre, s itt nemcsak a feldolgozásokról van szó, hanem bonyolult zeneelméleti kérdésekről, illetve művészetfilozófiai problémákról is. Bartók az egyik legnagyobb tekintély a modern dzsesszmuzikusok szemében, olyan emberek tanulmányozták a műveit, mint például John Coltrane, Chick Corea vagy Keith Jarrett.

Tulajdonképpen Borbély Mihály az, aki felfedezte a dzsessznek Kodály Zoltánt. Nemcsak a kompozícióit, de zenei szemléletmódját is. Ilyenkor azt illik mondani, illetve írni, hogy remélhetőleg követőkre talál. Vagy hogy iskolát teremt ezzel. Az az igazság, hogy a dzsessz műfaján belül kép-

telenség bármit is kikövetelni és ki-rőszakolni. Minden azon múlik, hogy folytatódik-e majd a maga természetes módján az a folyamat, amelyet Szabados György kezdett el még a hatvanas években. Azóta számos hazai dzsesszmuzikus fordult a magyar és a Kárpát-medencei népzenei kincs felé. Példa erre Dresch Mihály, Grenesó István, Ágoston Béla, és így tovább... Paradox módon mindez éppen Kodály világhírű zenepedagógiai módszerétől függ. Attól, amely továbbra is megfelelő a zenei nagyhatalomnak számító Japánnak, a magyar oktatásügyi vezetés viszont már avítnak tartja. Ez a módszer indítaná meg az általános iskola padjaiban a népzene felé leendő dzsesszmuzikusainkat. ■